

ORDONANȚA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

21 octombrie 2011 *

În cauza T-335/09,

Groupement Adriano, Jaime Ribeiro, Conduril – Construção, ACE, cu sediul în Porto (Portugalia), reprezentat de A. Pinto Cardoso și L. Fuzeta da Ponte, avocați,

reclamant,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de doamnele A.-M. Rouchaud-Joët și S. Delaude, în calitate de agenți, asistate de R. Faria da Cunha, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare, pe de o parte, a notei de debit nr. 3230905272 emise de Comisie la 12 iunie 2009 și, pe de altă parte, a scrisorii din 3 august 2009 prin care Comisia a dispus plata sumei pretinse prin intermediul notei de debit, precum și a dobânzilor de întârziere aferente acesteia,

* Limba de procedură: portugheza.

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din doamnele I. Pelikánová, președinte, K. Jürimäe (raportor) și domnul M. van der Woude, judecători,

grefier: domnul E. Coulon,

pronunță prezenta

Ordonanță

Istoricul cauzei

- 1 La 22 septembrie 2000, Comunitatea Europeană, reprezentată de Comisia Comunităților Europene, și Regatul Maroc au încheiat un acord de finanțare specific (denumit în continuare „acordul de finanțare specific”), în cadrul programului MEDA I. Acest program se întemeiază pe Regulamentul (CE) nr. 1488/96 al Consiliului din 23 iulie 1996 privind măsurile financiare și tehnice de susținere (MEDA) a reformei structurilor economice și sociale în cadrul Parteneriatului euro-mediteraneean (JO L 189, p. 1). Acordul de finanțare specific are ca obiect finanțarea de către Comunitate a părții șoselei de centură mediteraneene – o infrastructură rutieră – care leagă El Jebha și Ajdir cu Marocul. Acesta prevede modalitățile de punere în aplicare și de finanțare a proiectului de construcție a acestei porțiuni de șosea.

- 2 La 21 mai 2004, Regatul Maroc și reclamantul, Groupement Adriano, Jaime Ribeiro, Conduril – Construção, ACE, au încheiat contractul AH 04/2004 (denumit în continuare „contractul”), în cadrul proiectului privind tronsonul șoselei de centură mediteraneene finanțat de Comunitate. Contractul se referă în special la construcția porțiunii de șosea dintre Beni Boufra (Maroc) și Ajdir.
- 3 În temeiul articolului 2 alineatul (1), condiții speciale ale contractului, dreptul aplicabil contractului este dreptul marocan.
- 4 Prin scrisoarea din 31 iulie 2006, Regatul Maroc a constatat întârzieri importante în executarea lucrărilor care trebuiau realizate în temeiul contractului și a pus reclamantul în întârziere în ceea ce privește remedierea acestei situații.
- 5 Prin scrisoarea datată 16 noiembrie 2006, Regatul Maroc a comunicat reclamantului că i se acorda o prelungire a termenului de execuție a lucrărilor.
- 6 Prin scrisoarea din 12 august 2008, Regatul Maroc a informat reclamantul că, de la 1 august 2008, contractul era reziliat potrivit articolului 61 din secțiunea 2 din contract, intitulată „Condiții generale” (denumite în continuare „condițiile generale ale contractului”), și articolului 61 din secțiunea 3 din contract, intitulată „Condiții speciale” (denumite în continuare „condițiile speciale ale contractului”).
- 7 La 28 octombrie 2008, Regatul Maroc a întocmit decontul provizoriu nr. 41 al lucrărilor executate și al cheltuielilor (denumit în continuare „decontul provizoriu nr. 41”), din care reiese în special că penalitățile de întârziere, care se ridică la 3 745 444,76 euro, sunt în sarcina reclamantului, în temeiul articolului 34 din condițiile speciale ale contractului. În documentul menționat se precizează că valoarea totală a sumelor care trebuie plătite de reclamant Regatului Maroc se ridică la 3 948 424,99 euro.

- 8 Prin scrisoarea din 22 ianuarie 2009, Comisia, declarând că acționează în contul Regatului Maroc, a comunicat reclamantului intenția sa de a recupera suma de 3 948 424,99 euro, pe baza decontului provizoriu nr. 41 și în temeiul articolului 34 din condițiile speciale ale contractului și al articolului 43.5 din condițiile generale ale contractului. Prin această scrisoare, Comisia a comunicat reclamantului că avea la dispoziție un termen de 30 de zile pentru a prezenta observații, în lipsa acestora urmând să îi fie transmisă o notă de debit prin care i se va pretinde plata acestei sume.
- 9 Prin scrisoarea din 23 martie 2009, reclamantul a comunicat Comisiei că, în ceea ce îl privește, contestă decontul provizoriu nr. 41 și că dorește să procedeze la o soluționare amiabilă a diferendelor dintre părțile la contract.
- 10 Prin ordinul de serviciu din 23 aprilie 2009, Regatul Maroc i-a comunicat reclamantului că recuperarea sumei de 3 825 324,11 euro urma să fie efectuată în deconturile lucrărilor executate și ale cheltuielilor care urmau a fi întocmite după decontul provizoriu nr. 40.
- 11 Prin scrisoarea datată 12 iunie 2009, Comisia a transmis reclamantului nota de debit nr. 3230905272 (denumită în continuare „nota de debit”), prin care se pretinde reclamantului suma de 3 949 869,02 euro, corespunzătoare aplicării unor penalități de întârziere, în cuantum de 3 745 444,76 euro, și recuperării „soldului avansului neregularizat până la decontul provizoriu nr. 40 inclusiv”, în cuantum de 204 424,26 euro.
- 12 La 22 iunie 2009, printr-o scrisoare adresată Comisiei, reclamantul a solicitat anulaarea notei de debit.
- 13 Prin scrisoarea din 1 iulie 2009, Comisia l-a informat pe reclamant că nu putea răspunde afirmativ la scrisoarea acestuia din 22 iunie 2009. În plus, în această scrisoare, Comisia a precizat că suma menționată în ordinul de serviciu din 23 aprilie 2009,

și anume 3 825 324,11 euro, corespundea cuantumului „soldului avansului neregularizat până la decontul provizoriu nr. 40 inclusiv”, respectiv 204 424,26 euro, și penalităților de întârziere, respectiv 3 745 444,76 euro, după deducerea unui cuantum de 124 544,91 euro aprobat prin decontul provizoriu nr. 40.

- 14 La 3 august 2009, Comisia a adresat reclamantului o scrisoare (denumită în continuare „scrisoarea de atenționare”) prin care constata că plata aferentă notei de debit nu fusese efectuată și îi cerea acestuia să efectueze plata menționată, majorată cu dobânzile de întârziere, în termen de cincisprezece zile de la data primirii scrisorii.
- 15 Prin scrisoarea din 26 martie 2010, adresată Delegației Comisiei în Maroc, Regatul Maroc a confirmat că a dat mandat acesteia din urmă să acționeze în numele și în contul său, pentru a recupera sumele datorate de reclamant.

Procedura și concluziile părților

- 16 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 24 august 2009, reclamantul a introdus prezenta acțiune.
- 17 Prin act separat depus la grefa Tribunalului la 22 decembrie 2009, Comisia a ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

18 Reclamantul și-a prezentat observațiile cu privire la excepția de inadmisibilitate la 12 februarie 2010.

19 Reclamantul solicită Tribunalului:

— anularea notei de debit și a scrisorii de atenționare;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv în ipoteza în care acțiunea ar fi respinsă ca inadmisibilă.

20 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca vădit inadmisibilă;

— obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

21 Potrivit articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, la cererea uneia dintre părți, Tribunalul poate să se pronunțe asupra inadmisibilității fără a intra în dezbateră fondului. Conform alineatului (3) al aceluiași articol, în continuare, procedura de judecare a cererii este orală, în afară de cazul în care Tribunalul decide altfel.

- 22 În speță, Tribunalul consideră că este lămurit îndeajuns de înscrisurile din dosar pentru a se pronunța asupra cererii prezentate de Comisie fără a deschide procedura orală.
- 23 Comisia invocă inadmisibilitatea prezentei acțiuni pentru motivul că, pe de o parte, Tribunalul nu este competent în măsura în care nota de debit a fost emisă într-un cadru contractual și că, pe de altă parte, nici nota de debit, nici scrisoarea de atenționare nu sunt acte atacabile în sensul de articolului 230 CE.
- 24 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 230 CE, instanțele comunitare exercită controlul legalității actelor adoptate de instituții și destinate să producă efecte juridice față de terți, modificând în mod distinct situația juridică a acestora (Hotărârea Curții din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, Rec., p. 2639, punctul 9, și Hotărârea Tribunalului din 15 ianuarie 2003, Philip Morris International/Comisia, T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 și T-272/01, Rec., p. II-1, punctul 81).
- 25 Potrivit unei jurisprudențe constante, această competență nu se referă decât la actele prevăzute la articolul 249 CE pe care instituțiile le adoptă în condițiile prevăzute de tratat (a se vedea Ordonanța Tribunalului din 10 mai 2004, Musée Grévin/Comisia, T-314/03 și T-378/03, Rec., p. II-1421, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 26 În schimb, actele adoptate de instituții care se înscriu într-un cadru pur contractual de care nu pot fi dissociate nu figurează, tocmai din cauza naturii lor, printre actele prevăzute la articolul 249 CE, a căror anulare poate fi solicitată instanței comunitare în temeiul articolului 230 CE (Ordonanța Musée Grévin/Comisia, punctul 25 de mai sus, punctul 64).

- 27 În speță, din documentele de la dosar rezultă că, prin nota de debit și prin scrisoarea de atenționare, care au ca obiect recuperarea unor penalități de întârziere datorate de reclamant Regatului Maroc ca urmare a neexecutării contractului și recuperarea soldului avansului neregularizat, Comisia a acționat, după cum ea însăși a arătat, în numele și în contul Regatului Maroc, în cadrul contractului.
- 28 Astfel, mai întâi, din scrisorile din 31 iulie 2006 și din 12 august 2008, adresate reclamantului de Regatul Maroc, rezultă că neexecutarea contractului a fost constatată de acesta din urmă începând din anul 2006, fapt care l-a determinat să rezilieze în anul 2008 contractul menționat. Prin decontul provizoriu nr. 41 din 28 octombrie 2008, Regatul Maroc i-a comunicat reclamantului că acesta îi datora penalități de întârziere, în temeiul articolului 34 din condițiile generale și al articolului 34 din condițiile speciale ale contractului. Articolul 34 din condițiile generale ale contractului prevede că o despăgubire forfetară este datorată Regatului Maroc în caz de întârziere la executarea contractului, iar articolul 34 din condițiile speciale ale contractului prevede modalitățile de calculare a despăgubirii forfetare menționate.
- 29 În continuare, trebuie să se arate că, în scrisoarea din 22 ianuarie 2009, prin care Comisia l-a informat pe reclamant că îi va fi transmisă o notă de debit, se precizează în mod clar că nota de debit în cauză este întemeiată pe articolul 34 din condițiile speciale ale contractului, precum și pe articolul 43.5 din condițiile generale ale contractului. Articolul 43.5 din condițiile generale ale contractului prevede obligația beneficiarului contractului de a rambursa Regatului Maroc sumele achitate în plus în raport cu suma finală datorată. De asemenea, trebuie subliniat că, pe de o parte, în scrisoarea din 22 ianuarie 2009, Comisia a declarat că acționează în contul Regatului Maroc și, pe de altă parte, în scrisoarea sa din 26 martie 2010 adresată Delegației Comisiei în Maroc, Regatul Maroc a confirmat că a dat mandat acesteia să acționeze în contul și în numele său, pentru a recupera sumele care îi erau datorate de reclamant.
- 30 În sfârșit, din scrisoarea din 1 iulie 2009, adresată de Comisie reclamantului, rezultă că nota de debit a fost emisă în temeiul articolului 34.1 din condițiile generale

ale contractului. În aceeași scrisoare, Comisia arată că nota de debit este ulterioară ordinului de serviciu din 23 aprilie 2009, prin care Regatul Maroc îi comunicase reclamantului că urma să se opereze o recuperare în valoare de 3 825 324,11 euro, corespunzând în special penalităților de întârziere și soldului avansului neregularizat.

31 Având în vedere cele de mai sus, nota de debit emisă de Comisie trebuie să fie considerată ca aparținând cadrului raporturilor contractuale existente între reclamant și Regatul Maroc. În plus, din moment ce scrisoarea de atenționare are ca obiect unic somarea reclamantului să plătească sumele menționate în nota de debit, această scrisoare se înscrie de asemenea în cadrul contractului.

32 Cu toate acestea, actul adoptat de o instituție într-un context contractual trebuie să fie considerat separabil de acesta din urmă atunci când, pe de o parte, a fost adoptat de instituția în cauză în exercitarea propriilor competențe și, pe de altă parte, produce prin el însuși efecte juridice obligatorii care pot afecta interesele destinatarului său și, prin urmare, poate face obiectul unei acțiuni în anulare. În aceste împrejurări, o acțiune în anulare introdusă de destinatarul actului trebuie să fie considerată admisibilă (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea Curții din 22 aprilie 1997, Geotronics/Comisia, C-395/95 P, Rec., p. I-2271, punctele 14 și 15, și Ordonanța Tribunalului din 8 februarie 2010, Alisei/Comisia, T-481/08, Rep., p. II-117, punctele 63 și 64).

33 În acest context, „competențele proprii ale unei instituții” trebuie înțelese ca fiind acelea care, întemeiate pe tratate sau pe dreptul derivat, participă la prerogativele acesteia de autoritate publică și îi permit astfel să creeze sau să modifice, în mod unilateral, drepturi și obligații care privesc un terț. În schimb, exercitarea unor drepturi contractuale de către o instituție, în ipoteza în care Uniunea a primit mandat să acționeze în numele și în contul uneia dintre părțile la contract, nu constituie o exercitare a competențelor sale proprii, în sensul jurisprudenței citate la punctul precedent.

- 34 Or, în speță, astfel cum s-a arătat la punctele 27-31 de mai sus, atât nota de debit, cât și scrisoarea de atenționare au fost adoptate în executarea unui mandat pe care Regatul Maroc l-a dat Uniunii pentru a recupera creanțele care îi erau datorate de reclamant în temeiul condițiilor speciale și al condițiilor generale ale contractului. Prin urmare, instrumentele menționate nu constituie exercitarea de către Comisie a unor prerogative de drept public pe care aceasta le-ar deține în temeiul dreptului Uniunii.
- 35 În consecință, condiția privind exercitarea de către Comisie a unor competențe proprii nu este îndeplinită.
- 36 Din acest fapt rezultă că, fără a fi necesar să se examineze dacă nota de debit și scrisoarea de atenționare produc prin ele însele efecte juridice obligatorii care pot afecta interesele reclamantului, prezenta acțiune trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 37 Potrivit articolului 87 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, pentru motive excepționale sau în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, Tribunalul poate să repartizeze cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli.
- 38 În speță, deși reclamantul a căzut în pretenții, Tribunalul consideră că pentru redactarea notei de debit Comisia nu a utilizat o formulare clară și neechivocă. Astfel, anumite elemente ale notei și în special referirea la eventuala adoptare a unei decizii care constituie titlu executoriu, în temeiul articolului 256 CE, puteau crea impresia, în percepția reclamantului, că era vorba despre un act adoptat în exercitarea

competențelor sale proprii. Având în vedere această împrejurare, Tribunalul consideră că se va face o apreciere justă a împrejurărilor cauzei dacă se va decide suportarea de către Comisie a propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de reclamant.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

dispune:

- 1) **Respinge acțiunea ca inadmisibilă.**

- 2) **Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Groupement Adriano, Jaime Ribeiro, Conduril – Construção, ACE.**

Luxemburg, 21 octombrie 2011.

Grefier
E. Coulon

Președinte
I. Pelikánová